

Riktlinjer för alkoholservice (serveringstillstånd)

En trygg och trevlig kommun

Ragunda kommun är en plats där människor ska känna sig trygga och trivas. Detsamma gäller alla de som besöker vår kommun. Ragunda ska vara en attraktiv kommun för alla de som bor och vill bo här, och för alla de som vill besöka oss.

I Ragunda Kommun ska alkoholservering ske på ett ansvarsfullt och seriöst sett som tar hänsyn till människors hälsa och trygghet. Ragunda kommun har att hantera handläggningen av serveringstillstånd och ansvarig för detta är Kommunstyrelsen, som i sin tur delegerat besluten till sociala utskottet och i vissa fall till ansvariga tjänstemän.

För att tydliggöra vad som förväntas av den som söker eller redan har ett serveringstillstånd har Ragunda kommun antagit dessa riktlinjer.

I 8 kap. 9§ alkohollagen anges:

Kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

I bestämmelsen anges att kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen. Dokumentet bör innehålla en sammanställning av vad som gäller enligt lag och andra författningar samt i övrigt i kommunen för serveringstillstånd. Riktlinjerna ska säkra en förutsebarhet och ska också utgöra en information till dem som har för avsikt att ansöka om serveringstillstånd. Det är viktigt att framhålla att riktlinjerna naturligtvis inte får avvika från lagen eller anslutande föreskrifter eller ersätta den prövning som ska ske i det enskilda fallet.

Kommunens mål med riktlinjer för serveringstillstånd

- Att förhindra överkonsumtion av alkohol. Särskilt fokus ska ligga på ungdomar och unga vuxna
- Att bidra till en förbättrad folkhälsa
- Att bidra till att endast seriösa entreprenörer erhåller tillstånd
- Att tydliggöra sambandet mellan matservering och alkoholservering
- Att se till att den som söker tillstånd ska få ett professionellt och tydligt bemötande

En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (Prop. 2010/11:47)

I propositionen redogör regeringen för en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT-politiken). Syftet är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser ska genomföras, samordnas och följas upp under åren 2011-2015. Propositionen innehåller förslag till ett gemensamt övergripande mål för ANDT-politiken. Dessutom informeras om en målstruktur, kopplad till ett uppföljnings- och utvärderingssystem för att bättre kunna mäta effekterna av samhällets insatser.

Den samlade strategin för ANDT-politiken syftar till att underlätta statens styrning av stödet på ANDT-området, att skapa bättre förutsättningar för samordning och samverkan samt att få till en samlad syn på de gemensamma faktorer som ligger bakom mycket av problemens uppkomst, men också deras lösningar.

Det övergripande målet föreslås vara: ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk. Målet betonar regeringens viljeinriktning att komma till rätta med de samlade problem som bruk och missbruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak orsakar både individ och samhälle.

Mål- och uppföljningsstrukturen för ANDT-politiken består av sju långsiktiga mål som anger inriktningen för ANDT-arbetet i sin helhet. Dessa mål omfattar; tillgångs- och tillgänglighetsbegränsande arbete, skydd av barn och ungdomar, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård och behandling samt riktlinjer för samarbetet med andra länder inom EU och internationellt. Dessa mål är ständigt aktuella och har inte någon borte tidsgräns. Till de långsiktiga målen knyts nationellt prioriterade mål som ska uppnås under strategiperioden. Fortsatta insatser behövs för att förbättra samarbetet mellan olika myndigheter och mellan myndigheter och organisationer. Likaså behövs en fortsatt satsning på den regionala ANDT-samordningen samt för att förbättra det ANDT-förebyggande arbetet, bland annat genom metod- och kompetensutveckling, utveckling av vårdinsatserna, effektivisering av tillsynsinsatserna och av metoderna på kontrollområdet. Strategin lägger också en grund för att bygga upp ett långsiktigt hållbart system med indikatorer som gör det möjligt att följa utvecklingen och som utgör underlag för en utvärdering av insatserna under strategiperioden.

Vad styr verksamheten?

Vid sidan om alkohollagen och angränsande lagar styrs tillståndsgivningen och tillsynen av de mål som satts upp lokalt och nationellt.

Alkohollagen tolkas i första hand av förvaltningsdomstolarna men även av Statens folkhälsoinstitut. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet men ska också ge kommunen råd och stöd i frågor om alkohollagen.

Spritdrycker, vin eller starköl får inte säljas om det inte föreligger rätt till det enligt alkohollagen och det krävs tillstånd (eller annan laglig rätt) för försäljning av dessa drycker. Med försäljning förstås varje form av tillhandahållande av dryck mot ersättning. Försäljning till konsument benämns detaljhandel eller, om den sker för

förtäring på stället, servering. Annan försäljning benämns partihandel. Begreppet ”lämna ut” avser allt tillhandahållande av alkohol vid försäljning.

Tillstånd till servering av spritdrycker, vin och starköl meddelas av den kommun där serveringsstället är beläget. Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen hos kommunen. Tillståndsprövningen inom alkoholområdet ska baseras på objektiva, tydliga och i lag, förordning eller myndighetsföreskrifter fastställda kriterier. Kommunen kan inom alkohollagens ram, utforma alkoholpolitiska program med riktlinjer för tillståndsgivningen. I dessa bör även anges vilka allmänna kriterier som kommunen avser att tillämpa vid bedömningen av om en servering kan orsaka olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Detta underlag ska ge sökanden en vägledning om vad kommunen prövar i en ansökan.

Ett avslag på en ansökan om tillstånd måste dock alltid motiveras utifrån de kriterier för serveringstillstånd som anges i alkohollagen, dvs. antingen med hänvisning till sökandens lämplighet, serveringslokalens beskaffenhet eller med hänsyn till att olägenheter i fråga om ordning och nykterhet kan befaras uppstå genom den tilltänkta serveringen. Skälen för bedömningen måste alltid preciseras i beslutet.

Alkohollagen är en tvingande lagstiftning för förvaltningsmyndigheten (kommunstyrelsens sociala utskott). När det gäller återkallelser av tillstånd anges 9 kap. 18 § - *att kommunen ska återkalla tillstånd ...* När det gäller nyansökningar anges i 8 kap 12 § - att serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Alkohollagen är en skyddslagstiftning vars syfte dels är att skydda enskilda individer men även medborgarna i allmänhet från alkoholens skadeverkningar.

Serveringstider anges också i lagen. Servering av sprit, vin och starköl får tidigast påbörjas klockan 11.00 och ska avslutas senast klockan 01.00 (s.k. normaltid). Alkohollagen medger dock att tillståndsmyndigheten beslutar om andra tider.

EU:s rättsregler

Alkohollagen omfattas av EU:s rättsregler. Beslut i fråga om serveringstillstånd ska vara:

- Objektiva och icke diskriminerande
- Rättsäkra och följa kraven på likabehandling
- Baserade på lag
- Vara förutsebara

Statens folkhälsoinstituts uppdrag

Regeringen har uppdragit åt Statens folkhälsoinstitut att tillsammans med representanter från restaurangnäringen, polismyndigheten, de fackliga organisationerna och kommunerna att utarbeta ett gemensamt åtgärdsprogram. Programmet ska ange vilka åtgärder som behövs för att tidigarelägga

restaurangvanorna och därmed minska behovet av sena serveringstider, minska risken för bråk och våld genom att exempelvis komma ifrån provocerande kösystem samt skapa ett effektivare samarbete mellan restaurangföretagare och polisen i kampen mot förekomsten av narkotika på restauranger.

Statens folkhälsoinstitut utövar också central tillsyn över att alkohollagen följs och kan meddela allmänna råd till vägledning för tillämpning av lagen.

Kommunala riktlinjer

Enligt 8 kap 17 § alkohollagen framgår alltså: ”Om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Enligt den nya alkohollagen är kommunen skyldig att upprätta en tillsynsplan och riktlinjer. Dessa ska översändas till länsstyrelsen.

Vad krävs för serveringstillstånd i Ragunda kommun?

... en ansvarsfull alkoholhantering

Alkohollagens paragrafer är de om ordning, nykterhet och åldersgränser viktigast. I lagtexten kan man bl a läsa att:

Försäljning av alkoholdrycker ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras

Den som tar befattning med försäljning av alkoholdrycker ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället.

Vid servering av alkoholdrycker ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

Alkoholdrycker får inte säljas eller annars lämnas ut till den som inte har fyllt 20 år. Beträffande folköl gäller motsvarande den som inte har fyllt 18 år.

Servering av alkoholdrycker får ske till den som har fyllt 18 år.

Alkoholdrycker får inte lämnas ut till den som är märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel.

Alkoholdrycker får inte lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas någon.

Den som lämnar ut alkoholdrycker ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått den ålder som anges i 7 §.

Bestämmelserna är kommenterade av Statens folkhälsoinstitut:

Ett huvudmål för alkoholpolitiken är att begränsa alkoholens skadeverkningar, till exempel överkonsumtion och alltför tidig alkoholdebut. Både den som bedriver

försäljning och den personal som medverkar vid försäljning har ansvar för att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället. Serveringen ska utföras på ett ansvarsfullt sätt:

- Märkbart onyktra gäster ska inte ges tillträde till serveringsstället, utan avvisas.
- Gäster får inte serveras alkohol i sådan omfattning att de blir störande eller märkbart berusade.
- Oordning på serveringsstället och dess närhet ska motverkas.

Alkohollagen ställer krav på att den som söker ett serveringstillstånd ska ha kunskaper om alkohollagen och är personligt och ekonomiskt lämplig för uppgiften att inneha ett serveringstillstånd. Detta för att trygga att serveringen sker på ett ansvarsfullt sätt. Den som söker serveringstillstånd ska redovisa finansieringen av restaurangköpet på ett trovärdigt sätt, dels för att minska sk sk svarta pengar och främja en sund konkurrens men också för att undvika bulvanförhållanden, osunda tvingande låneavtal eller olämpliga bakomliggande finansiärer.

Kunskapsprov genomförs hos kommunen om en ansökan har inkommit. Kostnaden för kunskapsprovet ingår inte i provningsavgiften utan erläggs i samband med ansökan.

Riktlinjer avseende ansvarsfull alkoholhantering

Kommunstyrelsens sociala utskott vill i dialog och samverkan med restaurangbranschen och berörda myndigheter verka för en bra restaurangmiljö som präglas av en ansvarsfull alkoholhantering.

- Ragunda kommun ska erbjuda tillståndshavare, serveringspersonal och ordningsvakter utbildning i alkohollagens bestämmelser och hur en ansvarsfull servering bör bedrivas för att därigenom minska sk. överservering och misshandelsbrott. Det åligger dock restaurangägaren/företagsledaren att initiera en sådan utbildning.
- Ragunda kommun ska verka för att restaurangerna tar fram ett alkoholpolicyprogram som bygger på en ansvarsfull servering.

... en verksamhet som inte orsakar olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa

En ansökan om serveringstillstånd bedöms utifrån alkohollagens krav. Om dessa krav kolliderar med näringspolitiska intressen eller konkurrenskrav ska alkohollagens bestämmelser äga företräde. Detta anges på flera ställen i lagens förarbeten.

Av 8 kap 12, 15 och 17 §§ alkohollagen framgår att serveringstillstånd endast får meddelas den som visar att han med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. Serveringsstället ska ha ett kök för matlagning och tillhandahålla tillredd mat. Serveringstillstånd får vägras även om de grundläggande kraven är uppfyllda om serveringen kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Det finns alltså ingen generell ”rätt” enligt lagen att få serveringstillstånd. Kommunen ska bedöma risken för eventuella alkoholpolitiska olägenheter. Polismyndighetens yttrande om ordningsläget i området för den tilltänkta etableringen och miljöförvaltningens bedömning av störningsrisken för närboende ska tillmätas stor vikt vid tillståndsprövningen.

Det är för en kommun möjligt att förhindra restaurangetablering med servering av alkohol-drycker i särskilt känsliga områden, såsom i närheten av skolor, ungdomsgårdar, platser där många ungdomar brukar samlas eller i områden med känd missbruksproblematik. En individuell prövning måste alltid göras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

Riktlinjer avseende olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa

Med olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa menas i detta sammanhang att etablering av ett serveringsställe, eller utökad serveringstid för befintligt serveringsställe, riskerar att medföra samhälleliga problem. Dessa kan vara av social, alkoholpolitisk eller ordningsmässig art. Det instrument den tillståndsgivande myndigheten har för att upptäcka dessa risker är bedömningen av ansökan om serveringstillstånd och yttranden från remissinstanser, framför allt polismyndigheten samt den kunskap som tillståndsmyndigheten har förvärvat om det aktuella området, sökanden och/eller serveringsstället.

- olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa föreligger efter en helhetsbedömning utifrån;
- polismyndighetens bedömning av risk för ordningsproblem på serveringsstället eller dess närmaste omgivning,
- bygg- och miljökontorets dokumenterade störningar från serveringsstället,
- tillståndsmyndighetens kännedom om missförhållanden på serveringsstället,
- särskilt känsliga områden i anslutning till ungdoms- och idrottsmiljöer skyddas.
- att barn- och ungdomsinriktade arrangemang skall vara alkoholfria.
- att inte bevilja föreningar som uppbär föreningsstöd för ungdomsverksamhet serveringstillstånd samtidigt som de uppbär föreningsstödet.
- vid nyetablering av verksamhet eller utökning av serveringstillstånd sker en restriktiv bedömning om ovanstående punkter inte kan säkerställas
- serveringstillstånd beviljas ej till spel- och sexklubbar

... en bra serveringslokal

Enligt 8 kap 15 § alkohollagen får tillstånd för servering till allmänheten året runt eller årligen under viss tidsperiod meddelas endast om serveringsstället har ett kök och tillhandahåller tillredd mat. Serveringsstället ska ha ett med hänsyn till omständigheterna tillräckligt antal sittplatser för gäster och ha en matsal. Serveringsstället ska även vara lämpligt för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt. En restaurang med servering till allmänheten ska ha ett välutrustat kök som också ska användas. Lagad mat ska kunna tillhandahållas under hela serveringstiden.

Enligt lagens förarbeten skall tillståndsmyndigheten ifrågasätta en tillståndshavares lämplighet att inneha serveringstillstånd om denne inte förmår uppfylla grundläggande brandskyddsbestämmelser.

Riktlinjer avseende serveringslokal

- Bygg- och miljökontoret ger underlag till tillståndsmyndigheten om serveringsställets kök uppfyller alkohollagens krav för allsidig matlagning.
- Räddningstjänsten avger yttrande rörande serveringslokalens lämplighet ur brandsäkerhetssynpunkt.
- Räddningstjänsten informerar tillståndsmyndigheten om grundläggande brandskyddsbestämmelser åsidosätts av en serveringsrörelse

... en verksamhet som följer serveringstider

I lagtexten anges:

Kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 §.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Restaurangernas öppethållande har betydelse dels för boende i serveringsställets närhet, eftersom det finns en påtaglig störningsrisk från restauranger med serveringstillstånd, dels för polisens arbete med att upprätthålla ordning och säkerhet. Frågan har vidare en rent alkoholpolitisk betydelse eftersom ökad tillgång på alkoholdrycker oftast leder till ökad alkoholkonsumtion och därmed ökade skadeverkningar. Vägledande för tillståndsmyndighetens bestämmande av serveringstid ska vara risken för olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Alkohollagen ger tillståndsmyndigheten möjlighet att besluta om speciella föreskrifter, s k villkor. Vanligtvis kan det vara att förordnade ordningsvakter ska tjänstgöra, att enbart bordsservering får ske, att ingen sprit får serveras under vissa tider eller att servering inte får ske under vissa evenemang eller vid ungdomlig publik. Vid brister i ordningen på restauranger kan kommunen därför också besluta om inskränkt serveringstid.

Som framgår under rubriken olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa kan en kommun även behandla frågan om serveringstider i riktlinjer för serveringstillstånd.

Riktlinjer avseende serveringstider m m

- Normal serveringstid gäller servering från tidigast kl. 11.00 till senast 01.00.
- För tillfälliga tillstånd till allmänheten gäller att senaste serveringstid är 01.00. Senare serveringstid är ett undantag som inte bör medges utan godkännande av polismyndigheten (nyårsafton är generellt undantagen och tillstånd kan ges till kl. 02.00).
- För tillfälliga tillstånd till slutet sällskap kan serveringstid till kl. 02.00 medges.
- Serveringsverksamhet efter klockan 01.00 ska förenas med en skärpt tillsyn.
- Vid ansökan om serveringstid efter klockan 01.00 ska polisens synpunkter tillmätas stor betydelse.
- Senaste stadigvarande serveringstiden ska vara klockan 02.00. Eftersom sena serveringstider är ett undantag i lagtexten ska prövningen vara mycket restriktiv.
- Vid brister i ordning och nykterhet kan serveringstiden inskränkas.
- Vid tillfälliga tillstånd till allmänheten beviljas inte servering av starksprit.

... en verksamhet som inte enbart är dryckesinriktad (kök och mat)

Enligt bestämmelserna i alkohollagen ska en restaurang med tillstånd för stadigvarande servering till allmänheten ha ett välutrustat kök som också ska användas. Ett varierat utbud av lagad mat ska tillhandahållas och det ska finnas en matsal. Drinkbar ska vara en mindre väsentlig del.

Kökskravet bortfaller vid tillfälliga tillstånd och när det gäller slutna sällskap. Matkravet och matsalskravet gäller dock alltid.

Utskottet och tjänstemännen avser att tillämpa mat- och kökskraven fullt ut. Det ska finnas menyer som innebär att restaurangen verkligen visar att man vill sälja mat. Prisbilden ska vara sådan att mat också erbjuds i praktiken.

Det ska finnas en matsal som ska vara öppen när alkoholservering pågår.

Efter klockan 23.00 räcker det med att enklare rätter så kallad pubmeny erbjuds.

Riktlinjer avseende kök och mat

- Serveringsstället ska ha en matsal med tillräckligt antal sittplatser. Ett riktvärde är att minst 25 % av gästerna på stället ska kunna sitta vid ordentliga matbord i en matsal.

... när det gäller tillstånd för uteservering

I lagtexten framgår att:

Serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Enligt alkohollagen gäller samma regler för alkoholservice utomhus som för bedrivande av alkoholservice i övrigt. Därutöver krävs tillstånd för användande av offentlig plats enligt ordningslagen, beviljat bygglov eller dispositionsrätt till privat mark. I det fall serveringstillståndet även omfattar uteservice bör ”pubmenyn” också kunna tillhandahållas där.

Uteservice ska vara fysiskt avgränsade från kringliggande områden där service inte får förekomma. Den ska kunna överblickas för att servicepersonalen ska kunna kontrollera vilka gäster som får tillgång till alkoholdrycker samt kunna upptäcka om olägenheter uppstår.

Riktlinjer avseende uteservice

- Serveringstillstånd för uteservice beviljas till klockan 23.00. Förlängd serviceperiod får beviljas efter yttrande från Bygg- och miljökontoret om eventuella olägenheter för närboende.
- Hela tillståndet kan återkallas vid misskötsel av uteservice.
- Tillstånd för sk satelltservice (uteservice som inte ligger i nära anslutning till restaurangen eller med en mellanliggande bilväg) ska inte beviljas.

... när det gäller tillfälliga tillstånd

I alkohollagen framgår att:

Serveringstillstånd kan meddelas för service till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Tillståndet kan avse service året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enskild tidsperiod eller ett enskild tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Enligt alkohollagen är grundregeln att service av spritdrycker, vin och starköl får ske endast om tillstånd har meddelats (serveringstillstånd).

Servering till allmänheten under enstaka tidsperiod eller vid enstaka tillfälle kan ske vid festivaler eller andra typer av tidsbegränsade arrangemang. Tillstånd till tillfällig alkoholservice i samband med idrottsevenemang eller arrangemang riktade till en ungdomlig publik ska bedömas med stor återhållsamhet.

När det gäller slutna sällskap krävs det att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget. Om medlemskap kan lösas i anslutning till entrén eller på annat ställe samma dag är det inte fråga om ett slutet sällskap. Vidare krävs att det finns ett gemensamt intresse och ett innehållsmässigt samband mellan medlemmarna utöver aktuell tillställning.

Vid nyansökningar för stadigvarande serveringstillstånd händer det att den sökande vill ha ett tillfälligt tillstånd i avvaktan på slutligt besked. Detta för att undvika att vänta in utskottets nästa sammanträde och därmed förkorta handläggningstiden. Samtidigt anges i Statens folkhälsoinstituts handbok att tillfälliga tillstånd inte får ges ”- om ingenting är känt om sökanden.” Det är alltså sökanden som ska visa att han är positivt lämplig. Det är inte önskvärt att föregripa besluten genom att meddela tillfälliga tillstånd till allmänheten i avvaktan på stadigvarande tillstånd om det är känt att stadigvarande tillstånd kommer att sökas. Tillfälliga tillstånd för slutet sällskap kan däremot meddelas under handläggningstiden.

Riktlinjer avseende tillfälliga tillstånd

- Tillstånd i samband med idrottsevenemang bedöms med stor restriktivitet.
- Tillfälliga tillstånd ges högst 8 gånger per år eller för en sammanhängande period av maximalt fjorton dagar.
- Slutet sällskap kännetecknas av att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget, vidare krävs att det finns ett gemensamt intresse eller annat innehållsmässigt samband mellan medlemmarna
- Serveringsytan bör i möjligaste mån särskiljas från arrangemangsområdet för att möjliggöra överblickbarheten och därmed minska risken för överservering och langning.

Tillsyn

Folkhälsoinstitutet utövar central tillsyn över efterlevnaden av denna lag och kan meddela allmänna råd till vägledning för tillämpning av lagen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också hjälpa kommunerna med råd för deras verksamheter. Den omedelbara tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om servering av spritdrycker, vin och starköl utövas av kommunen och av polismyndigheten.

Kommunen och polismyndigheten utövar också tillsyn över servering av och detaljhandel med öl. Enligt alkohollagen ska kommunen, polis-, kronofogde- och skattemyndighet lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för fullgörandet av sin uppgift. Alkohollagen anger vidare att tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde till lokaler och rätt att ta del av bokföring och andra handlingar som

berör verksamheten. Tillsynen i kombination med möjligheter till sanktioner är det viktigaste instrumentet för att restaurangverksamheten ska kunna bedrivas enligt gällande lagar och bestämmelser. Att så sker är en förutsättning för att branschen ska kunna konkurrera på sunda och lika villkor.

Tillsyn bedrivs på tre olika nivåer; förebyggande tillsyn, inre tillsyn och yttre tillsyn.

- Med **förebyggande tillsyn** menas förebyggande arbete i form av information till tillståndshavare/ sökande och medverkande i utbildningar samt olika samarbetsprojekt. Syftet med den förebyggande tillsynen är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på de krav som alkohollagen ställer så att brister i verksamheten inte uppstår.
- Med **inre tillsyn** avses kontroll av uppgifter från olika myndigheter. Det handlar om frågor av ekonomisk art och tillståndshavarens hederlighet. Restaurangernas försäljning följs även upp genom restaurangrapporter som lämnas in årligen och som ligger till grund för den tillsynsavgift som senare debiteras tillståndshavaren.
- Med **yttre tillsyn** menas den tillsyn som kontinuerligt utförs av polisen och tillståndsenhetens tjänstemän. De serveringsställen som har en ungdomlig publik och/eller där risken för att olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa uppstår, besöks regelbundet. Detsamma gäller verksamheter med nya tillstånd. Särskilt beaktas folkhälsoaspekter och ordningsstörningar.

Tillsynen innebär en kontroll av att restaurangens alkoholservering sker i enlighet med det utfärdade tillståndet och att den inte bryter mot gällande lag. Bedömningar av ordningsläget i och utanför restaurangen, graden av berusning hos gästerna och kontroll av att servering till minderåriga inte bedrivs är viktiga delar av den yttre tillsynen. Tillsynen omfattar även kontroll av att marknadsföringen av alkoholdrycker på serveringsstället och i dess omedelbara närhet sker på ett måttfullt sätt. Den ekonomiska skötsamheten granskas genom exempelvis kassa- och personkontroll och utförs då oftast i samverkan med Skatteverket. I samarbete med polismyndighet kommer förekomsten av brottslig verksamhet, till exempel narkotikahandling att kontrolleras.

För tillsynen ska det finnas en fastställd tillsynsplan. Enligt bestämmelserna i 9 kap 2 § ska tillsynsplanen ges in till länsstyrelsen.

Tillsynen kan vara planerad men även händelsestyrd. Kommunen har enligt 8 kap 10 § rätt att ta ut avgifter för tillsyn. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige. Avgifterna är baserade på omsättning av alkoholförsäljningen. Tillsynsavgifterna finns att tillgå på [www.ragunda.se/taxor och avgifter](http://www.ragunda.se/taxor-och-avgifter)

Riktlinjer avseende tillsyn

- Alla restauranger bör få minst ett tillsynsbesök per år. Särskilt prioriterat är:
 1. tillfälliga arrangemang,
 2. evenemang med ung publik
 3. nyetablerade restauranger

Avslag och återkallelse av tillstånd mm.

Av alkohollagens bestämmelser framgår bland annat att kommunen är skyldig att återkalla serveringstillstånd om:

- tillståndet inte längre utnyttjas,
- det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
- tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Förstahandsalternativet ska vara erinran eller varning. Vid grövre överträdelser kan tillståndet återkallas utan föregående erinran eller varning.

Enligt alkohollagens förarbeten ska även brott mot brandskyddsbestämmelserna, brott mot lotterilagen eller annan brottslig verksamhet såsom narkotikabrott, häleri, koppleri mm som försiggår på serveringsstället och som är känt av tillståndshavaren vara grund för återkallelse av serveringstillståndet.

Tillståndsmyndigheten är i första hand en kontrollmyndighet och har till uppgift att kontrollera och utreda om tillståndshavarna följer alkohollagens bestämmelser. Utredningarna ger underlag för sociala utskottet att fatta beslut om avslag, villkor, erinran, varning eller återkallelse av serveringstillstånd.

Riktlinjer avseende avslag och återkallelse mm.

- Utskottets riktlinjer ska beaktas vid nyansökan och kan vara underlag för avslag.
- Innan eventuellt beslut om återkallelse ska tillståndshavaren ges tillfälle att träffa sociala utskottet för muntlig framställan.

Handläggningstid, kvalitetsdeklaration och service.

Normal handläggningstid för stadigvarande serveringstillstånd (restauranger mm.) är två månader samt att beslut ska fattas inom fyra månader, enligt alkoholförordningen. För tillfälliga tillstånd till allmänheten (festivaler, restaurangtält mm.) är tiden en månad. Tiden kan överskridas beroende på utskottets sammanträdesdatum, de remissvar som inkommer samt ofullständig ansökan.

Erfarenheten har visat att beslut om avslag och återkallelser ibland tar något längre tid. Det är då viktigt att poängtera att rättssäkerheten är viktigare än tidsaspekten och att varje nyansökan och tillsynsärende ska utredas som dess beskaffenhet kräver. Myndigheten är skyldig att lämna råd och stöd och att hålla öppet minst två timmar varje vardag för att kunna ta emot och lämna ut handlingar och uppgifter.

Innehållsförteckning

En trygg och trevlig kommun	2
Kommunens mål med riktlinjer för serveringstillstånd	2
En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (Prop. 2010/11:47)	3
Vad styr verksamheten?	3
EU:s rättsregler	4
Statens folkhälsoinstitutets uppdrag	4
Kommunala riktlinjer	5
Vad krävs för serveringstillstånd i Ragunda kommun?	5
... en ansvarsfull alkoholhantering	5
... en verksamhet som inte orsakar olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa	6
... en bra serveringslokal	8
... en verksamhet som följer serveringstider	8
... en verksamhet som inte enbart är dryckesinriktad (kök och mat)	9
... när det gäller tillstånd för uteservering	10
... när det gäller tillfälliga tillstånd	10
Tillsyn	11
Avslag och återkallelse av tillstånd mm	13
Handläggningstid, kvalitetsdeklaration och service	13